

57 (1955) Nr. 1

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1957 Nr. 20

A. TITEL

*Europees Vestigingsverdrag, met Protocol;
Parijs, 13 december 1955*

B. TEKST**European Convention on Establishment**

The Governments signatory hereto, being Members of the Council of Europe,

Considering that the aim of the Council of Europe is to safeguard and to realise the ideals and principles which are the common heritage of its Members and to facilitate their economic and social progress;

Recognising the special character of the links between the member countries of the Council of Europe as affirmed in conventions and agreements already concluded within the framework of the Council such as the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed on 4th November, 1950, the Protocol to this Convention signed on 20th March, 1952, the European Convention on Social and Medical Assistance and the two European Interim Agreements on Social Security signed on 11th December, 1953;

Being convinced that, by the conclusion of a regional convention, the establishment of common rules for the treatment accorded to nationals of each Member State in the territory of the others may further the achievement of greater unity;

Affirming that the rights and privileges which they grant to each other's nationals are conceded solely by virtue of the close association uniting the member countries of the Council of Europe by means of its Statute;

Noting that the general plan of the Convention fits into the framework of the organisation of the Council of Europe,

Have agreed as follows:

CHAPTER I*Entry, Residence and Expulsion***Article 1**

Each Contracting Party shall facilitate the entry into its territory by nationals of the other Parties for the purpose of temporary visits and shall permit them to travel freely within its territory except when this would be contrary to *ordre public*, national security, public health or morality.

Article 2

Subject to the conditions set out in Article 1 of this Convention, each Contracting Party shall, to the extent permitted by its economic

Convention européenne d'établissement

Les gouvernements signataires, Membres du Conseil de l'Europe,

Considérant que le Conseil de l'Europe a pour objet de sauvegarder et de promouvoir les idéaux et les principes qui sont le patrimoine commun de ses Membres et de favoriser leur progrès économique et social;

Reconnaissant le caractère tout particulier des liens qui existent entre les pays membres du Conseil de l'Europe et qui trouvent leur affirmation dans les conventions et accords déjà conclus dans le cadre du Conseil, notamment dans la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, signée le 4 novembre 1950, et dans le Protocole additionnel à cette Convention, signé le 20 mars 1952, ainsi que dans la Convention européenne d'Assistance sociale et médicale et dans les deux Accords intérimaires européens sur la Sécurité sociale, signés le 11 décembre 1953;

Convaincus que, par la conclusion d'une convention régionale, l'établissement de règles communes concernant le traitement accordé aux ressortissants de chacun d'eux sur le territoire des autres, est de nature à faire progresser cette œuvre d'unification;

Affirmant que les droits et prérogatives qu'ils accordent mutuellement à leurs ressortissants sont concédés uniquement en raison de l'étroite association qui unit, de par le Statut, les pays membres du Conseil de l'Europe;

Constatant que l'économie de la Convention s'insère étroitement dans le cadre de l'organisation du Conseil de l'Europe,

Sont convenus de ce qui suit:

CHAPITRE I

Entrée, séjour et expulsion

Article 1er

Chacune des Parties Contractantes facilitera l'entrée sur son territoire, en vue d'un séjour temporaire, des ressortissants des autres Parties et leur permettra d'y circuler librement, sauf dans les cas où des raisons relatives à l'ordre public, à la sécurité, à la santé publique ou aux bonnes mœurs s'y opposeraient.

Article 2

Sous les conditions prévues à l'article 1er de la présente Convention, chacune des Parties Contractantes, dans la mesure permise par

and social conditions, facilitate the prolonged or permanent residence in its territory of nationals of the other Parties.

Article 3

1. Nationals of any Contracting Party lawfully residing in the territory of another Party may be expelled only if they endanger national security or offend against *ordre public* or morality.

2. Except where imperative considerations of national security otherwise require, a national of any Contracting Party who has been so lawfully residing for more than two years in the territory of any other Party shall not be expelled without first being allowed to submit reasons against his expulsion and to appeal to, and be represented for the purpose before, a competent authority or a person or persons specially designated by the competent authority.

3. Nationals of any Contracting Party who have been lawfully residing for more than ten years in the territory of any other Party may only be expelled for reasons of national security or if the other reasons mentioned in paragraph 1 of this Article are of a particularly serious nature.

CHAPTER II

Exercise of Private Rights

Article 4

Nationals of any Contracting Party shall enjoy in the territory of any other Party treatment equal to that enjoyed by nationals of the latter Party in respect of the possession and exercise of private rights whether personal rights or rights relating to property.

Article 5

Notwithstanding Article 4 of this Convention, any Contracting Party may, for reasons of national security or defence, reserve the acquisition, possession or use of any categories of property for its own nationals or subject nationals of other Parties to special conditions applicable to aliens in respect of such property.

Article 6

1. Apart from cases relating to national security or defence,

(a) Any Contracting Party which has reserved for its nationals or, in the case of aliens including those who are nationals of other Parties, made subject to regulations the acquisition,

son état économique et social, facilitera aux ressortissants des autres Parties leur résidence prolongée ou permanente sur son territoire.

Article 3

1. Les ressortissants des Parties Contractantes résidant régulièrement sur le territoire des autres Parties ne peuvent être expulsés que s'ils menacent la sécurité de l'État ou ont contrevenu à l'ordre public ou aux bonnes mœurs.

2. Ceux d'entre eux qui résident régulièrement depuis plus de deux ans sur le territoire de l'une des Parties Contractantes ne peuvent faire l'objet d'une mesure d'expulsion qu'après avoir été admis, à moins de motifs impérieux touchant à la sécurité de l'État, à faire valoir les raisons qu'ils peuvent invoquer contre leur expulsion, à présenter un recours à cet effet et à se faire représenter devant une autorité compétente ou devant une ou plusieurs personnes spécialement désignées par l'autorité compétente.

3. Les ressortissants des Parties Contractantes, résidant régulièrement depuis plus de dix ans sur le territoire de l'une d'elles, ne peuvent être expulsés que pour des raisons touchant à la sécurité de l'État ou si les autres raisons mentionnées au paragraphe 1 du présent article revêtent un caractère particulier de gravité.

CHAPITRE II

Exercice des droits civils

Article 4

Les ressortissants des Parties Contractantes bénéficient sur le territoire des autres Parties d'un traitement égal à celui des nationaux en ce qui concerne la jouissance et l'exercice des droits civils, soit de nature personnelle, soit de nature patrimoniale.

Article 5

Par dérogation aux dispositions de l'article 4 de la présente Convention, chaque Partie Contractante, pour des raisons relevant de la sécurité ou de la défense nationales, peut, en ce qui concerne toutes catégories de biens, en réserver à ses nationaux l'acquisition, la possession ou la jouissance, ou soumettre les ressortissants des autres Parties à des conditions spéciales applicables aux étrangers.

Article 6

1. Indépendamment des cas relevant de la sécurité ou de la défense nationales,

(a) toute Partie Contractante qui aurait réservé à ses nationaux ou réglementé, en ce qui concerne les étrangers, y compris même les ressortissants des autres Parties, l'acquisition, la

possession or use of certain categories of property, or has made the acquisition, possession or use of such property conditional upon reciprocity, shall, at the time of the signature of this Convention, transmit a list of these restrictions to the Secretary-General of the Council of Europe indicating which provisions of its municipal law are the basis of such restrictions. The Secretary-General shall forward these lists to the other Signatories;

- (b) After this Convention has entered into force in respect of any Contracting Party, that Contracting Party shall not introduce any further restrictions as to the acquisition, possession or use of any categories of property by nationals of the other Parties, unless it finds itself compelled to do so for imperative reasons of an economic or social character or in order to prevent monopolisation of the vital resources of the country. It shall in this event keep the Secretary-General fully informed of the measures taken, the relevant provisions of municipal law and the reasons for such measures. The Secretary-General shall communicate this information to the other Parties.

2. Each Contracting Party shall endeavour to reduce its list of restrictions for the benefit of nationals of the other Parties. It shall notify the Secretary-General of any such changes and he shall communicate them to the other Parties.

Each Party shall also endeavour to grant to nationals of other Parties such exemptions from the general regulations concerning aliens as are provided for in its own legislation.

CHAPTER III

Judicial and Administrative Guarantees

Article 7

Nationals of any Contracting Party shall enjoy in the territory of any other Party, under the same conditions as nationals of the latter Party, full legal and judicial protection of their persons and property and of their rights and interests. In particular, they shall have, in the same manner as the nationals of the latter Party, the right of access to the competent judicial and administrative authorities and the right to obtain the assistance of any person of their choice who is qualified by the laws of the country.

Article 8

1. Nationals of any Contracting Party shall be entitled in the territory of any other Party to obtain free legal assistance under the same conditions as nationals of the latter Party.

possession ou la jouissance de certaines catégories de biens, ou aurait subordonné l'acquisition, la possession ou la jouissance de ces biens à la réciprocité, notifiera au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, au moment de la signature de la présente Convention, une liste de ces restrictions, en indiquant les dispositions de droit interne qui les ont instituées; le Secrétaire Général communiquera ces listes aux autres signataires;

- (b) les Parties Contractantes ne pourront, après l'entrée en vigueur de la présente Convention à leur égard, introduire de nouvelles restrictions à l'acquisition, la possession ou la jouissance de certaines catégories de biens par les ressortissants des autres Parties que si elles se voient dans la nécessité de le faire pour des raisons impérieuses de caractère économique ou social, ou pour empêcher l'accaparement des ressources vitales du pays; elles devront, dans ce cas, tenir le Secrétaire Général pleinement informé des mesures prises, des dispositions de droit interne y relatives et des motifs qui les ont dictées; le Secrétaire Général en donnera communication aux autres Parties.

2. Chaque Partie Contractante s'efforcera de réduire, en faveur des ressortissants des autres Parties, sa liste de restrictions. Elle notifiera ces modifications au Secrétaire Général qui en donnera communication aux autres Parties.

Chaque Partie s'efforcera également de faire bénéficier les ressortissants des autres Parties des dérogations à la réglementation générale relative aux étrangers, autorisées par sa législation.

CHAPITRE III

Garanties judiciaires et administratives

Article 7

Les ressortissants des Parties Contractantes jouissent, sur le territoire des autres Parties, aux mêmes conditions que les nationaux, de la pleine protection légale et judiciaire de leur personne et de leurs biens, de leurs droits et intérêts. A ces fins, ils ont notamment le droit, au même titre que les nationaux, de recourir aux autorités judiciaires et administratives compétentes et de se faire assister par toute personne de leur choix agréée par les lois du pays.

Article 8

1. Les ressortissants des Parties Contractantes seront admis sur le territoire des autres Parties au bénéfice de l'assistance judiciaire gratuite aux mêmes conditions que les nationaux.

2. Indigent nationals of a Contracting Party shall be entitled to have copies of *actes de l'état civil* issued to them free of charge in the territory of another Contracting Party in so far as these are so issued to indigent nationals of the latter Contracting Party.

Article 9

1. No security or deposit of any kind may be required, by reason of their status as aliens or of lack of domicile or residence in the country, from nationals of any Contracting Party, having their domicile or normal residence in the territory of a Party, who may be plaintiffs or third parties before the Courts of any other Party.

2. The same rule shall apply to the payment which may be required of plaintiffs or third parties to guarantee legal costs.

3. Orders to pay the costs and expenses of a trial imposed upon a plaintiff or third party who is exempted from such security, deposit or payment in pursuance either of the preceding paragraphs of this Article or of the law of the country in which the proceedings are taken, shall without charge, upon a request made through the diplomatic channel, be rendered enforceable by the competent authority in the territory of any other Contracting Party.

CHAPTER IV

Gainful Occupations

Article 10

Each Contracting Party shall authorise nationals of the other Parties to engage in its territory in any gainful occupation on an equal footing with its own nationals, unless the said Contracting Party has cogent economic or social reasons for withholding the authorisation. This provision shall apply, but not be limited, to industrial, commercial, financial and agricultural occupations, skilled crafts and the professions, whether the person concerned is self-employed or is in the service of an employer.

Article 11

Nationals of any Contracting Party who have been allowed by another Party to engage in a gainful occupation for a certain period may not, during that period, be subjected to restrictions not provided for at the time the authorisation was granted to them unless such restrictions are equally applicable to nationals of the latter Party in similar circumstances.

Article 12

1. Nationals of any Contracting Party lawfully residing in the territory of any other Party shall be authorised, without being made

2. Les indigents ressortissants d'une des Parties Contractantes pourront se faire délivrer gratuitement, sur le territoire d'une autre Partie, des extraits des actes de l'état civil dans les mêmes conditions que les nationaux indigents.

Article 9

1. Aucune caution ni dépôt, sous quelque dénomination que ce soit, ne peut être exigé, à raison, soit de leur qualité d'étrangers, soit du défaut de domicile ou de résidence dans le pays, des ressortissants d'une des Parties Contractantes, ayant leur domicile ou leur résidence habituelle sur le territoire de l'une de ces Parties, qui seront demandeurs ou intervenants devant les tribunaux d'une autre de ces Parties.

2. La même règle s'applique au versement qui serait exigé des demandeurs ou intervenants pour garantir les frais judiciaires.

3. Les condamnations aux frais et dépens du procès prononcées contre le demandeur ou l'intervenant dispensé de la caution, du dépôt ou du versement en vertu soit des paragraphes précédents du présent article, soit de la loi du pays où l'action est intentée seront, sur demande faite par la voie diplomatique, rendues gratuitement exécutoires par l'autorité compétente sur le territoire de chacune des autres Parties Contractantes.

CHAPITRE IV

Exercice des activités lucratives

Article 10

Chacune des Parties Contractantes autorisera sur son territoire les ressortissants des autres Parties à exercer, sur un pied d'égalité avec les nationaux, toute activité de caractère lucratif, à moins que des raisons sérieuses de caractère économique ou social ne s'opposent à l'octroi de l'autorisation. Cette disposition s'applique, sans y être limitée, aux activités industrielles, commerciales, financières, agricoles, artisanales et aux professions libérales, que la personne intéressée travaille pour son propre compte ou qu'elle soit au service d'un employeur.

Article 11

Les ressortissants des Parties Contractantes qui auront été admis pour une certaine durée à l'exercice d'une activité de caractère lucratif ne pourront se voir, pendant cette durée, imposer des restrictions non prévues lors de l'autorisation qui leur aura été accordée à moins qu'elles ne soient également applicables aux nationaux se trouvant dans des conditions analogues.

Article 12

1. Les ressortissants des Parties Contractantes résidant régulièrement sur le territoire d'une autre Partie seront autorisés, sans qu'on

subject to the restrictions referred to in Article 10 of this Convention, to engage in any gainful occupation on an equal footing with nationals of the latter Party, provided they comply with one of the following conditions:

- (a) they have been lawfully engaged in a gainful occupation in that territory for an uninterrupted period of five years;
- (b) they have lawfully resided in that territory for an uninterrupted period of ten years;
- (c) they have been admitted to permanent residence.

Any Contracting Party may, at the time of signature or of deposit of its instrument of ratification of this Convention, declare that it does not accept one or two of the conditions mentioned above.

2. Such Party may also, in accordance with the same procedure, increase the period laid down in paragraph 1 (a) of this Article to a maximum of ten years, provided that after the first period of five years renewal of an authorisation may in no case be refused in respect of the occupation pursued up to that time nor may such renewal be conditional upon any change in that occupation. It may also declare that it will not in all cases automatically grant the right to change from a wage-earning occupation to an independent occupation.

Article 13

Any Contracting Party may reserve for its own nationals the exercise of public functions or of occupations connected with national security or defence, or make the exercise of these occupations by aliens subject to special conditions.

Article 14

1. Apart from the functions or occupations mentioned in Article 13 of this Convention,

- (a) any Contracting Party which has reserved certain occupations for its own nationals or made the exercise of them by aliens, including nationals of the other Parties, subject to regulations or reciprocity, shall at the time of signature of this Convention transmit a list of these restrictions to the Secretary-General of the Council of Europe, indicating which provisions of its municipal law are the basis of such restrictions. The Secretary-General shall forward these lists to the other Signatories;
- (b) after this Convention has entered into force in respect of any Contracting Party, that Party shall not introduce any further restrictions as to the exercise of gainful occupations by the nationals of other Parties unless it finds itself compelled to do so for imperative reasons of an economic or social charac-

puisse leur opposer les restrictions prévues à l'article 10 de la présente Convention, à exercer toute activité de caractère lucratif au même titre que les nationaux lorsqu'ils répondent à l'une des conditions suivantes:

- (a) avoir exercé régulièrement pendant une période ininterrompue de cinq ans une activité lucrative sur ce territoire;
- (b) avoir résidé régulièrement sur ce territoire pendant une période ininterrompue de dix ans;
- (c) avoir été admis à la résidence permanente.

Toute Partie Contractante peut, au moment de la signature ou du dépôt de l'instrument de ratification de la présente Convention, déclarer ne pas accepter une ou deux des conditions susdites.

2. Elle peut également, suivant la même procédure, porter à un maximum de dix ans la délai prévu *sub (a)* sans que cette décision puisse entraîner, après une première période de cinq ans, l'interruption ou la modification de l'activité jusqu'alors exercée. Elle peut également déclarer qu'elle n'accordera pas dans tous les cas le passage de plein droit d'une activité salariée à une activité indépendante.

Article 13

Toute Partie Contractante peut réserver à ses nationaux les fonctions publiques et les activités concernant la sécurité ou la défense nationales ou en subordonner l'exercice par des ressortissants étrangers à des conditions spéciales.

Article 14

1. Indépendamment des matières visées à l'article 13 de la présente Convention,

- (a) toute Partie Contractante qui aurait réservé à ses nationaux certaines activités, ou en aurait réglementé l'exercice par les étrangers, y compris même les ressortissants des autres Parties, ou en aurait subordonné l'exercice à la réciprocité, notifiera au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, au moment de la signature de la présente Convention, une liste de ces restrictions, en indiquant les dispositions de droit interne qui les ont instituées; le Secrétaire Général communiquera ces listes aux autres signataires;
- (b) les Parties Contractantes ne pourront, après l'entrée en vigueur de la présente Convention à leur égard, introduire de nouvelles restrictions à l'exercice des activités de caractère lucratif par les ressortissants des autres Parties, que si elles se voient dans la nécessité de le faire pour des raisons impé-

ter. It shall in this event keep the Secretary-General fully informed of the measures taken, the relevant provisions of municipal law and the reasons for such measures. The Secretary-General shall communicate this information to the other Parties.

2. Each Contracting Party shall endeavour for the benefit of nationals of the other Parties:

- to reduce the list of occupations which are reserved for its own nationals or the exercise of which by aliens is subject to regulations or reciprocity; it shall notify the Secretary-General of any such changes, and he shall communicate them to the other Parties;
- in so far as its laws permit, to allow individual exemptions from the provisions in force.

Article 15

The exercise by nationals of one Contracting Party in the territory of another Party of an occupation in respect of which nationals of the latter Party are required to possess professional or technical qualifications or to furnish guarantees shall be made subject to the production of the same guarantees or to the possession of the same qualifications or of others recognised as their equivalent by the competent national authority.

Provided that nationals of the Contracting Parties engaged in the lawful pursuit of their profession in the territory of any Party may be called into the territory of any other Party by one of their colleagues for the purpose of lending assistance in a particular case.

Article 16

Commercial travellers who are nationals of a Contracting Party and are employed by an undertaking whose principal place of business is situated in the territory of a Contracting Party shall not need any authorisation in order to exercise their occupation in the territory of any other Party, provided that they do not reside therein for more than two months during any half-year.

Article 17

1. Nationals of any Contracting Party shall, in the territory of another Party, enjoy treatment no less favourable than nationals of the latter Party in respect of any statutory regulation by a public authority concerning wages and working conditions in general.

2. The provisions of this Chapter shall not be understood as requiring a Contracting Party to accord in its territory more favour-

rieuses de caractère économique ou social; elles devront, dans ce cas, tenir le Secrétaire Général pleinement informé des mesures prises, des dispositions de droit interne y relatives et des motifs qui les ont dictées; le Secrétaire Général en donnera communication aux autres Parties.

2. Chaque Partie Contractante s'efforcera, en faveur des ressortissants des autres Parties:

- de réduire la liste des activités réservées à ses nationaux ou dont l'exercice par des ressortissants étrangers est réglementé ou subordonné à la réciprocité; elle notifiera ces modifications au Secrétaire Général qui en donnera communication aux autres Parties;
- de consentir, dans la mesure prévue par sa législation, des dérogations individuelles aux dispositions en vigueur.

Article 15

L'exercice par les ressortissants d'une Partie Contractante sur le territoire d'une autre Partie d'une activité pour laquelle les ressortissants de cette Partie doivent posséder des titres professionnels ou techniques, ou fournir des garanties, sera subordonné à la production des mêmes garanties, à la possession des mêmes titres ou d'autres reconnus comme équivalents par l'autorité nationale compétente.

Toutefois, les ressortissants des Parties Contractantes qui exercent régulièrement leur profession sur le territoire de l'une d'elles, pourront être appelés sur le territoire de toute Partie par un de leurs confrères, afin de lui prêter assistance dans un cas particulier.

Article 16

Les voyageurs de commerce, ressortissants de l'une des Parties Contractantes, qui sont au service d'une entreprise ayant son centre principal d'activité sur le territoire de l'une des Parties, n'ont besoin d'aucune autorisation pour exercer leur activité sur le territoire d'une autre Partie, à condition de ne pas y séjourner plus de deux mois par semestre.

Article 17

1. Les ressortissants des Parties Contractantes bénéficieront, sur le territoire des autres Parties Contractantes, d'un traitement non moins favorable que les nationaux, en ce qui concerne toute réglementation par l'autorité publique des rémunérations ainsi que des conditions de travail en général.

2. Les dispositions du présent chapitre ne peuvent être interprétées comme obligeant les Parties Contractantes à accorder sur leur

able treatment as regards the exercise of a gainful occupation to the nationals of any other Party than that accorded to its own nationals.

CHAPTER V

Individual Rights

Article 18

No Contracting Party may forbid nationals of another Party who have been lawfully engaged for at least five years in an appropriate occupation in the territory of the former Party from taking part on an equal footing with its own nationals as electors in elections held by bodies or organisations of an economic or professional nature such as Chambers of Commerce or of Agricultural or Trade Associations, subject to the decisions which such bodies or organisations may take in this respect within the limits of their competence.

Article 19

Nationals of any Contracting Party in the territory of any other Party shall be permitted, without any restrictions other than those applicable to nationals of the latter Party, to act as arbitrators in arbitral proceedings in which the choice of arbitrators is left entirely to the parties concerned.

Article 20

In so far as access to education is under State control, nationals of school age of any Contracting Party lawfully residing in the territory of any other Party shall be admitted, on an equal footing with the nationals of the latter Party, to institutions for primary and secondary education and technical and vocational training. The application of this provision to the grant of scholarships shall be left to the discretion of individual Parties. School attendance shall be compulsory for nationals of school age residing in the territory of another Contracting Party if it is compulsory for the nationals of the latter Party.

CHAPTER VI

Taxation, Compulsory Civilian Services, Expropriation, Nationalisation

Article 21

1. Subject to the provisions concerning double taxation contained in agreements already concluded or to be concluded, nationals of any Contracting Party shall not be liable in the territory of any other Party to duties, charges, taxes or contributions, of any description whatsoever, other, higher or more burdensome than those imposed on nationals of the latter Party in similar circumstances; in particular,

territoire, aux ressortissants des autres Parties, un traitement plus favorable, en ce qui concerne l'exercice d'activités lucratives, que celui qu'elles accordent à leurs nationaux.

CHAPITRE V

Droits particuliers

Article 18

Aucune Partie Contractante ne peut interdire aux ressortissants des autres Parties, ayant exercé régulièrement sur son territoire, depuis cinq ans au moins, une activité appropriée, de participer comme électeurs, dans les mêmes conditions que les nationaux, aux élections au sein des organismes de caractère économique ou professionnel, tels que les Chambres de Commerce, d'Agriculture et de Métiers, sous réserve des décisions que pourront prendre à ce sujet lesdits organismes ou organisations dans les limites de leur compétence.

Article 19

Les ressortissants des Parties Contractantes sont admis, sans autres restrictions que celles qui sont applicables aux nationaux, à l'exercice, sur le territoire des autres Parties, des fonctions d'arbitre, dans les arbitrages où le choix des arbitres est laissé entièrement aux particuliers.

Article 20

Dans la mesure où l'accès à l'enseignement relève de la compétence de l'État, les ressortissants d'âge scolaire de toute Partie Contractante, résidant régulièrement sur le territoire d'une autre Partie, seront admis, sur un pied d'égalité complète avec les nationaux, à recevoir l'enseignement primaire et secondaire ainsi que l'enseignement technique et professionnel. L'extension de cette disposition à l'octroi de bourses d'études demeure réservée à l'appréciation de chacune des Parties Contractantes. Lesdits ressortissants seront assujettis à l'obligation scolaire, si la législation nationale l'institue pour les nationaux.

CHAPITRE VI

Régime fiscal, prestations civiles obligatoires, expropriation ou nationalisation

Article 21

1. Sous réserve des dispositions concernant la double imposition contenues dans des accords conclus ou à conclure, les ressortissants des Parties Contractantes ne seront pas assujettis sur le territoire des autres Parties à des droits, taxes, impôts ou contributions, sous quelque dénomination que ce soit, autres, plus élevés ou plus onéreux, que ceux qui sont exigés des nationaux qui se trouvent dans une situation

they shall be entitled to deductions or exemptions from taxes or charges and to all allowances, including allowances for dependents.

2. A Contracting Party shall not impose on nationals of any other Party any residence charge not required of its own nationals. This provision shall not prevent the imposition in appropriate cases of charges connected with administrative formalities such as the issue of permits and authorisations which aliens are required to have, provided that the amount levied is not more than the expenditure incurred by such formalities.

Article 22

Nationals of a Contracting Party may in no case be obliged to perform in the territory of another Party any civilian services, whether of a personal nature or relating to property, other or more burdensome than those required of nationals of the latter Party.

Article 23

Without prejudice to the provisions of Article 1 of the Protocol to the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, nationals of any Contracting Party shall be entitled, in the event of expropriation or nationalisation of their property by any other Party, to be treated at least as favourably as nationals of the latter Party.

CHAPTER VII

Standing Committee

Article 24

1. A Standing Committee shall be set up within a year of the entry into force of this Convention. This Committee may formulate proposals designed to improve the practical implementation of the Convention and, if necessary, to amend or supplement its provisions.

2. In the event of differences of opinion arising between the Parties over the interpretation or application of the provisions of Article 6, paragraph 1 (*b*), and Article 14, paragraph 1 (*b*), of this Convention, the Committee shall at the request of any Party concerned endeavour to settle such differences.

3. The Committee shall arrange for the publication of a periodical report containing all information regarding the laws and regulations in force in the territory of the Parties in respect of matters provided for in this Convention.

4. Each Member of the Council of Europe which has ratified this Convention shall appoint a representative to this Committee. Any

analogue. Ils bénéficieront notamment des réductions ou exemptions d'impôts ou taxes et des dégrèvements à la base, y compris les déductions accordées pour charges de famille.

2. Les Parties Contractantes ne percevront sur les ressortissants des autres Parties aucune taxe de séjour qui ne serait pas exigée des nationaux. Cette disposition ne fait pas obstacle à la perception le cas échéant des taxes afférentes à l'accomplissement des formalités administratives telles que les taxes relatives à la délivrance des permis et autorisations requis des étrangers. Toutefois, ces taxes ne devront pas être supérieures aux dépenses entraînées par ces formalités.

Article 22

Les ressortissants des Parties Contractantes ne peuvent, en aucun cas, être soumis, sur le territoire des autres Parties, à des prestations civiles, soit de nature personnelle, soit de nature patrimoniale, autres ou plus onéreuses que celles requises des nationaux dans les mêmes conditions.

Article 23

Sans préjudice des dispositions de l'article 1er du Protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, les ressortissants des Parties Contractantes, en cas d'expropriation ou de nationalisation de leurs biens par une autre Partie, auront droit à un traitement au moins aussi favorable que les nationaux.

CHAPITRE VII

Comité Permanent

Article 24

1. Il sera constitué, dans l'année qui suivra la date d'entrée en vigueur de la présente Convention, un Comité Permanent. Ce Comité fera toutes propositions tendant à améliorer les conditions d'application de la Convention et, le cas échéant, à en reviser ou à en compléter les dispositions.

2. Le Comité s'efforcera, en cas de divergence de vues sur l'interprétation ou l'application des dispositions de l'article 6, paragraphe 1 (b) et de l'article 14, paragraphe 1 (b) de la présente Convention, de concilier les Parties à la demande de l'une d'entre elles.

3. Le Comité fera publier un rapport périodique contenant tous les renseignements relatifs à l'état de la législation et de la réglementation en vigueur sur le territoire des Parties et se rapportant aux matières visées par la présente Convention.

4. Tout Membre du Conseil de l'Europe ayant ratifié la présente Convention désignera un représentant à ce Comité. Tout autre

other Member of the Council may be represented by an observer with the right to speak.

5. The Committee shall be convened by the Secretary-General of the Council of Europe.

Its first session shall take place within three months of the date of its establishment. Subsequent sessions shall be held at least once every two years. The Committee may also be convened whenever the Committee of Ministers of the Council considers it necessary. The period of two years shall run from the date of the end of the last session.

6. Opinions or recommendations of the Standing Committee shall be submitted to the Committee of Ministers.

7. The Standing Committee shall draw up its own Rules of Procedure.

CHAPTER VIII

General Provisions

Article 25

The provisions of this Convention shall not prejudice the provisions of municipal law, bilateral or multilateral treaties, conventions or agreements which are already in force or may come into force under which more favourable treatment would be accorded to nationals of one or more of the other Contracting Parties.

Article 26

1. Any Member of the Council of Europe may, when signing this Convention or when depositing its instrument of ratification, make a reservation in respect of any particular provision of the Convention to the extent that any law then in force in its territory is not in conformity with the said provision. Reservations of a general nature shall not be permitted under this Article.

2. Any reservation made under this Article shall contain a brief statement of the law concerned.

3. Any Member of the Council which makes a reservation under this Article shall withdraw the said reservation as soon as circumstances permit. Such withdrawal shall be made by notification addressed to the Secretary-General of the Council and shall take effect from the date of the receipt of such notification. The Secretary-General shall transmit the text of this notification to all the Signatories of the Convention.

Article 27

A Contracting Party which has made a reservation in respect of a particular provision of the Convention in accordance with Article 26

Membre du Conseil pourra s'y faire représenter par un observateur ayant voix consultative.

5. Le Comité est convoqué par le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Sa première session aura lieu dans les trois mois de sa constitution. Les sessions ultérieures auront lieu au moins une fois tous les deux ans. Le Comité pourra être également convoqué aussi souvent que le Comité des Ministres du Conseil le jugera nécessaire. Le délai de deux ans ne commencera à courir qu'à la date de la clôture de la dernière session.

6. Les avis ou recommandations du Comité Permanent sont soumis au Comité des Ministres.

7. Le Comité Permanent établit son règlement intérieur.

CHAPITRE VIII

Dispositions générales

Article 25

Les dispositions de la présente Convention ne portent pas atteinte aux dispositions des législations nationales, des traités, conventions ou accords bilatéraux ou multilatéraux qui sont ou entreront en vigueur, en vertu desquels un traitement plus favorable serait accordé aux ressortissants d'une ou de plusieurs autres Parties Contractantes.

Article 26

1. Tout Membre du Conseil de l'Europe peut, au moment de la signature de la présente Convention ou du dépôt de son instrument de ratification, formuler une réserve au sujet d'une disposition particulière de la Convention, dans la mesure où une loi, alors en vigueur sur son territoire, n'est pas conforme à cette disposition. Les réserves de caractère général ne sont pas autorisées aux termes du présent article.

2. Toute réserve émise conformément au présent article comporte un bref exposé de la loi en cause.

3. Tout Membre du Conseil qui fait une réserve en vertu du présent article, la retirera aussitôt que les circonstances le permettront. Le retrait des réserves sera fait par notification adressée au Secrétaire Général du Conseil; cette notification prendra effet à la date de sa réception. Le Secrétaire Général en communiquera le texte à tous les signataires de la Convention.

Article 27

Une Partie Contractante qui, en vertu de l'article 26 de la présente Convention, a formulé une réserve au sujet d'une disposition parti-

of this Convention may not claim application of the said provision by another Party save in so far as it has itself accepted the provision.

Article 28

1. In time of war or other public emergency threatening the life of the nation, any Contracting Party may take measures derogating from its obligations under this Convention to the extent strictly required by the exigencies of the situation and provided that such measures are not inconsistent with its other obligations under international law.

2. Any Contracting Party availing itself of this right of derogation shall keep the Secretary-General of the Council of Europe fully informed of the measures which it has taken and the reasons therefor. It shall also inform the Secretary-General of the Council when such measures have ceased to operate and the provisions of the Convention are again being fully executed.

CHAPTER IX

Field of Application of the Convention

Article 29

1. This Convention shall apply to the metropolitan territories of the Contracting Parties.

2. Any Member of the Council may, at the time of the signature or ratification of this Convention or at any later date, declare by notice addressed to the Secretary-General of the Council of Europe that this Convention shall apply to the territory or territories mentioned in the said declaration and for whose international relations it is responsible.

3. Any declaration made in accordance with the preceding paragraph may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn according to the procedure laid down in Article 33 of this Convention.

4. The Secretary-General shall communicate to the other Members of the Council any declaration transmitted to him in accordance with paragraph 2 or paragraph 3 of this Article.

Article 30

1. For the purpose of this Convention, "nationals" means physical persons possessing the nationality of one of the Contracting Parties.

2. No Contracting Party shall be obliged to grant the benefits of this Convention to nationals of another Contracting Party ordinarily resident in a non-metropolitan territory of the latter Party to which the Convention does not apply.

culière de la Convention, ne pourra prétendre à l'application de cette disposition par une autre Partie que dans la mesure où elle l'aurait elle-même acceptée.

Article 28

1. En cas de guerre ou en cas d'autre danger public menaçant la vie de la nation, toute Partie Contractante peut prendre des mesures dérogeant aux obligations prévues par la présente Convention, dans la stricte mesure où la situation l'exige et à la condition que ces mesures ne soient pas en contradiction avec les autres obligations découlant du droit international.

2. Toute Partie Contractante qui exerce ce droit de dérogation tient le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe pleinement informé des mesures prises et des motifs qui les ont inspirées. Elle doit également informer le Secrétaire Général du Conseil de la date à laquelle ces mesures ont cessé d'être en vigueur et les dispositions de la Convention reçoivent de nouveau pleine application.

CHAPITRE IX

Domaine d'application de la Convention

Article 29

1. La présente Convention s'applique aux territoires métropolitains des Parties Contractantes.

2. Tout Membre du Conseil peut, au moment de la signature ou de la ratification de la présente Convention, ou à tout autre moment par la suite, déclarer, par notification adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, que la présente Convention s'appliquera à celui ou à ceux des territoires désignés dans ladite déclaration et dont il assure les relations internationales.

3. Toute déclaration faite en vertu du paragraphe précédent pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, aux conditions prévues par l'article 33 de la présente Convention.

4. Le Secrétaire Général communiquera aux autres Membres du Conseil toute déclaration qui lui aura été notifiée en vertu du paragraphe 2 ou du paragraphe 3 du présent article.

Article 30

1. Sont considérées comme ressortissants aux termes de la présente Convention les personnes physiques possédant la nationalité d'une des Parties Contractantes.

2. Aucune Partie Contractante ne sera tenue d'accorder le bénéfice de la présente Convention aux ressortissants d'une autre Partie Contractante qui ont leur résidence habituelle sur un territoire non métropolitain de cette Partie auquel la Convention n'est pas applicable.

CHAPTER X

Settlement of Disputes

Article 31

1. Any disputes which may arise between the Contracting Parties concerning the interpretation or the application of this Convention shall be submitted to the International Court of Justice by special agreement or by application by one of the parties to the dispute, unless the parties agree on a different method of peaceful settlement.

2. After the entry into force of the European Convention for the Peaceful Settlement of Disputes, the Parties to that Convention shall apply those of its provisions which are binding upon them to all disputes which may arise between them concerning the present Convention.

3. Any dispute subjected to a procedure referred to in the preceding paragraphs shall be immediately reported by the parties concerned to the Secretary-General of the Council of Europe, who shall inform the other Contracting Parties without delay.

4. If one of the parties to a dispute fails to carry out its obligations laid down in a decision of the International Court of Justice or the award of an arbitral tribunal, the other party may appeal to the Committee of Ministers of the Council of Europe. The latter may, if it deems necessary, make recommendations by a majority of two-thirds of the representatives entitled to sit on the Committee with a view to ensuring the execution of the said decision or award.

CHAPTER XI

Final Provisions

Article 32

The Protocol attached to this Convention shall form an integral part of it.

Article 33

1. A Contracting Party may denounce this Convention only at the end of five years from the date on which it became a Party to it, having previously given six months' notice by notification addressed to the Secretary-General of the Council of Europe, who shall inform the other Parties. A Party which does not so exercise the right of denunciation will remain bound for further successive periods of two years and may denounce this Convention only at the end any ¹⁾ such period, having given notice six months previously.

2. Denunciation shall not have the effect of releasing the Contracting Party concerned from its obligations under this Convention in

¹⁾ Lees: end of any

CHAPITRE X

Règlement des différends

Article 31

1. Les différends qui pourraient s'élever entre les Parties Contractantes au sujet de l'interprétation ou de l'application de la présente Convention seront soumis à la Cour Internationale de Justice par voie de compromis ou de requête d'une des parties au différend, à moins que celles-ci ne conviennent d'un autre mode de règlement pacifique.

2. Après l'entrée en vigueur de la Convention européenne sur le Règlement pacifique des Différends, les Parties à cette Convention en appliqueront les dispositions qui les lient à tous les différends qui pourraient s'élever entre elles relativement à la présente Convention.

3. Tout différend, soumis à une procédure prévue aux paragraphes précédents, sera immédiatement porté par les parties intéressées à la connaissance du Secrétaire Général du Conseil de l'Europe qui avertira, sans délai, les autres Parties Contractantes.

4. Si une partie à un litige ne satisfait pas aux obligations qui lui incombent en vertu d'un arrêt de la Cour Internationale de Justice ou de la sentence d'un tribunal arbitral, l'autre partie pourra recourir au Comité des Ministres du Conseil de l'Europe et celui-ci, s'il le juge nécessaire, pourra, par un vote à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité, faire des recommandations en vue d'assurer l'exécution de l'arrêt ou de la sentence.

CHAPITRE XI

Dispositions finales

Article 32

Le Protocole annexé à la présente Convention fait partie intégrante de celle-ci.

Article 33

1. Une Partie Contractante ne peut dénoncer la présente Convention qu'à l'expiration d'un délai de cinq ans à partir de la date d'entrée en vigueur de la Convention à son égard moyennant un préavis de six mois, donné par une notification adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, qui en informe les autres Parties. Toute Partie qui ne fera pas usage de la faculté de dénonciation prévue ci-dessus restera liée pour une nouvelle période de deux ans et ainsi de suite jusqu'à la dénonciation de la Convention par un préavis de six mois avant l'expiration de chacune de ces périodes.

2. La dénonciation ne peut avoir pour effet de délier la Partie Contractante intéressée des obligations contenues dans la présente

respect of any act which may have been performed by it before the date upon which the denunciation became effective.

3. Any Contracting Party which ceases to be a Member of the Council of Europe shall under the same conditions cease to be a Party to this Convention.

Article 34

1. This Convention shall be open for signature by the Members of the Council of Europe. It shall be ratified. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the Council of Europe.

2. This Convention shall come into force on the date of deposit of the fifth instrument of ratification.

3. As regards any Signatory ratifying subsequently, the Convention shall come into force on the date of deposit of its instrument of ratification.

4. The Secretary-General shall notify all the Members of the Council of the entry into force of the Convention, the names of the Contracting Parties which have ratified it, any reservations made and the subsequent deposit of any instruments of ratification.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Paris, this 13th day of December, 1955, in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary-General shall transmit certified true copies to each of the Signatories.

For the Government
of the Kingdom of Belgium:

Pour le Gouvernement
du Royaume de Belgique:

(s.) P. H. SPAAK

For the Government
of the Kingdom of Denmark:

Pour le Gouvernement
du Royaume de Danemark:

(s.) Ernst CHRISTIANSEN

For the Government
of the French Republic:

Pour le Gouvernement
de la République française:

(s.) Antoine PINAY

Convention en ce qui concerne tout fait qui aurait été accompli par elle antérieurement à la date à laquelle la dénonciation produit effet.

3. Sous la même réserve cesserait d'être Partie à la présente Convention toute Partie Contractante qui cesserait d'être Membre du Conseil de l'Europe.

Article 34

1. La présente Convention est ouverte à la signature des Membres du Conseil de l'Europe. Elle sera ratifiée. Les instruments de ratification seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La présente Convention entrera en vigueur à la date du dépôt du cinquième instrument de ratification.

3. Pour tout signataire qui la ratifiera ultérieurement, la Convention entrera en vigueur à la date du dépôt de son instrument de ratification.

4. Le Secrétaire Général notifiera à tous les Membres du Conseil l'entrée en vigueur de la Convention, les noms des Parties Contractantes qui l'auront ratifiée, les réserves formulées ainsi que le dépôt de tout instrument de ratification intervenu ultérieurement.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Paris, le 13 décembre 1955, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé aux archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général en communiquera des copies certifiées conformes à tous les signataires.

For the Government of the
Federal Republic of Germany:

Pour le Gouvernement
de la République Fédérale
d'Allemagne:

(s.) v. BRENTANO

For the Government
of the Kingdom of Greece:

Pour le Gouvernement
du Royaume de Grèce:

(s.) Spiro THEOTOKY

For the Government
of the Icelandic Republic:

Pour le Gouvernement
de la République islandaise:

(s.) Kristinn GUDMUNDSSON

For the Government
of Ireland:

Pour le Gouvernement
d'Irlande:

For the Government
of the Italian Republic:

Pour le Gouvernement
de la République italienne:

(s.) Vittorio BADINI

For the Government of the
Grand Duchy of Luxembourg:

Pour le Gouvernement du
Grand Duché de Luxembourg:

(s.) BECH

For the Government of the
Kingdom of the Netherlands:

Pour le Gouvernement
du Royaume des Pays-Bas:

(s.) J. W. BEYEN

For the Government
of the Kingdom of Norway:

Pour le Gouvernement
du Royaume de Norvège:

(s.) Halvard LANGE

For the Government
of the Saar:

Pour le Gouvernement
de la Sarre:

*(in application of Resolution
(55) 31 of the Committee
of Ministers)*

*(par application de la Résolution
(55) 31 du Comité des
Ministres)*

(s.) Liam COSGRAVE

For the Government
of the Kingdom of Sweden:

Pour le Gouvernement
du Royaume de Suède:

*Sous réserve de ratification
avec l'assentiment du Parlement suédois*

(s.) K. I. WESTMAN

For the Government
of the Turkish Republic:

Pour le Gouvernement
de la République turque:

(s.) MENEMENCIOGLU

For the Government of the
United Kingdom of Great
Britain and Northern Ireland:

Pour le Gouvernement
du Royaume-Uni de Grande-
Bretagne et d'Irlande du Nord:

Protocol**SECTION I**

Articles 1, 2, 3, 5, 6 paragraph 1 (b), 10, 13 and 14, paragraph 1 (b)

(a) Each Contracting Party shall have the right to judge by national criteria:

(1) the reasons of "*ordre public*, national security, public health or morality" which may provide grounds for the exclusion from its territory of nationals of other Parties;

(2) "the economic and social conditions" which may prevent the admission of nationals of other Parties to prolonged or permanent residence or the exercise of gainful occupations in its territory;

(3) the circumstances which constitute a threat to national security or an offence against *ordre public* or morality;

(4) the reasons specified in the Convention for which a Contracting Party may reserve for its own nationals the acquisition, possession or use of any categories of property or the exercise of certain rights and occupations or may make the exercise thereof by nationals of the other Parties subject to special conditions.

(b) Each Contracting Party shall determine whether the reasons for expulsion are of a "particularly serious nature". In this connection account shall be taken of the behaviour of the individual concerned during his whole period of residence.

(c) A Contracting Party may only restrict the rights of nationals of other Parties for the reasons set forth in this Convention and to the extent compatible with the obligations assumed by the Parties.

SECTION II

Articles 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 and 20

(a) Regulations governing the admission, residence and movement of aliens and also their right to engage in gainful occupations shall be unaffected by this Convention in so far as they are not inconsistent with it.

(b) Nationals of a Contracting Party shall be considered as lawfully residing in the territory of another Party if they have conformed to the said regulations.

SECTION III

Articles 1, 2 and 3

(a) The concept of "*ordre public*" is to be understood in the wide sense generally accepted in continental countries. A Contracting Party

Protocole

SECTION I

*ad articles 1, 2, 3, 5, 6 paragraphe 1 al. (b), 10, 13
et 14 paragraphe 1 al. (b)*

(a) Chaque Partie a le droit d'apprécier, selon des critères nationaux:

(1) „les raisons relatives à l'ordre public, à la sécurité, à la santé publique ou aux bonnes mœurs” qui peuvent s'opposer à l'entrée sur son territoire des ressortissants des autres Parties;

(2) les raisons tirées de „son état économique et social” qui pourraient s'opposer à l'octroi d'une résidence prolongée ou permanente sur son territoire aux ressortissants des autres Parties ou à l'octroi d'une autorisation d'exercer une activité lucrative;

(3) les circonstances qui constituent une menace à la sécurité de l'État ou qui portent atteinte à l'ordre public ou aux bonnes mœurs;

(4) les raisons spécifiées dans la Convention en vertu desquelles elle possède la faculté de réserver à ses nationaux l'acquisition, la possession ou la jouissance de certaines catégories de biens ou l'exercice de certains droits et activités ou de soumettre en ces matières les ressortissants des autres Parties à des conditions spéciales.

(b) Il appartient à chaque Partie d'apprécier si les raisons pouvant motiver l'expulsion revêtent un „caractère particulier de gravité”. Dans cette appréciation il sera tenu compte de la conduite qu'a eue l'intéressé pendant toute la durée de sa résidence.

(c) La faculté de limiter les droits des ressortissants des Parties Contractantes ne sera exercée que pour les motifs énumérés dans la présente Convention et dans la mesure compatible avec les engagements assumés par les Parties.

SECTION II

ad articles 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 et 20

(a) Les prescriptions qui réglementent l'admission, le séjour et la circulation des étrangers ainsi que leur accès aux activités de caractère lucratif ne sont pas affectées par la présente Convention pour autant qu'elles ne sont pas en contradiction avec elle.

(b) Les ressortissants des Parties Contractantes sont considérés comme résidant régulièrement sur le territoire de l'une d'entre elles lorsqu'ils se sont conformés à ces prescriptions.

SECTION III

ad articles 1, 2 et 3

(a) La notion d'„ordre public” doit être entendue dans l'acception large qui est, en général, admise dans les pays continentaux. Une

may, for instance, exclude a national of another Party for political reasons, or if there are grounds for believing that he is unable to pay the expenses of his stay or that he intends to engage in a gainful occupation without the necessary permits.

(b) The Contracting Parties undertake, in the exercise of their established rights, to pay due regard to family ties.

(c) The right of expulsion may be exercised only in individual cases.

The Contracting Parties shall, in exercising their right of expulsion, act with consideration, having regard to the particular relations which exist between the Members of the Council of Europe. They shall in particular take due account of family ties and the period of residence in their territory of the person concerned.

SECTION IV

Articles 8 and 9

Articles 8 and 9 of this Convention in no way affect obligations contracted under The Hague Convention on Civil Procedure.

SECTION V

Articles 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 and 17

(a) The provisions of Articles 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 and 17 of this Convention shall be subject to the conditions governing entry and residence laid down in Articles 1 and 2.

(b) The husband or wife and dependent children of nationals of any Contracting Party lawfully residing in the territory of another Party who have been authorised to accompany or rejoin them shall as far as possible be allowed to take up employment in that territory in accordance with the conditions laid down in this Convention.

(c) The provisions of Article 12 of this Convention shall not apply to nationals of a Contracting Party residing in the territory of another Party in pursuance of special regulations or engaged in a gainful occupation therein in pursuance of special rules or agreements, including such persons as members, or staff not locally recruited, of diplomatic or consular missions; members of the staff of international organisations; student employees, apprentices, students and persons employed for the purpose of completing their vocational training; crews of ships and aircraft.

(d) For the purposes of Article 16 of this Convention, the Contracting Parties shall not, in their municipal legislation or regulations, treat the occupation of commercial traveller as an itinerant trade or form of hawking.

Partie pourrait notamment refuser l'accès à un ressortissant d'une autre Partie pour des raisons politiques ou s'il existe des raisons de croire que ce ressortissant et dans l'incapacité de couvrir ses frais de séjour ou qu'il propose d'occuper un emploi rétribué sans être muni des autorisations éventuellement nécessaires.

(b) Dans l'exercice des droits qui leur sont reconnus, les Parties Contractantes s'engagent à tenir compte des liens familiaux.

(c) Le droit d'expulsion ne peut être exercé que dans des cas individuels.

Les Parties Contractantes n'useront de ce droit qu'avec les ménagements impliqués par les relations particulières qui existent entre les Membres du Conseil de l'Europe. Elles tiendront compte notamment des liens familiaux et de la durée du séjour sur leur territoire de la personne intéressée.

SECTION IV

ad articles 8 et 9

Les dispositions des articles 8 et 9 de la présente Convention n'affectent en rien les engagements résultant des dispositions de la Convention de La Haye relative à la procédure civile.

SECTION V

ad articles 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 et 17

(a) Les dispositions des articles 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 et 17 de la présente Convention sont applicables sous réserve des conditions relatives à l'entrée et à la résidence prévues par les articles 1 et 2.

(b) Le conjoint et les enfants à charge des ressortissants de l'une des Parties Contractantes résidant régulièrement sur le territoire d'une autre Partie, qui ont été autorisés à les accompagner ou à les rejoindre, seront, autant que possible, admis à y occuper un emploi, dans les conditions prévues par la présente Convention.

(c) Ne pourront se prévaloir des dispositions de l'article 12 de la présente Convention les ressortissants d'une Partie Contractante qui résident sur le territoire d'une autre Partie en vertu de statuts spéciaux ou qui exercent une activité lucrative en vertu de règles ou accords spéciaux tels que les membres ou le personnel non recruté sur place de missions diplomatiques et consulaires, les agents des organisations internationales, les stagiaires, les apprentis, les étudiants, les personnes employées en vue de parfaire leur formation professionnelle, ainsi que les membres de l'équipage des navires et des aéronefs.

(d) Les Parties Contractantes aux termes de l'article 16 de la présente Convention s'interdisent d'assimiler, dans leurs législations ou règlements intérieurs, la profession de voyageur de commerce à une industrie ambulante ou au colportage.

(e) It is understood that Article 16 applies only to commercial travellers acting under the orders of an undertaking situated outside the receiving country and remunerated solely by such undertaking.

(f) Article 17, paragraph 1, of this Convention shall not apply to the special case of student employees in respect of their remuneration.

SECTION VI

Articles 2, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 and 25

(a) It is understood that this Convention shall not apply to industrial, literary and artistic property and new vegetable products, as these subjects are reserved for international conventions or other international agreements relating thereto which are already in force or will come into force.

(b) Those Contracting Parties to this Convention which are now or will be bound by the decisions of the Organisation for European Economic Co-operation governing the employment of nationals of its member countries shall, in their mutual relations and in respect of the exercise of wage-earning occupations, apply the provisions of this Convention or of the said decisions, whichever grant the more favourable treatment to wage-earners. In applying the provisions of Articles 2, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 and 17 of this Convention and judging the economic or social reasons mentioned in Articles 10 and 14, they shall conform to the spirit and the letter of the said decisions in so far as the latter are more favourable to wage-earners than the provisions of this Convention.

SECTION VII

Article 26, paragraph 1

The Contracting Parties shall exercise their right to make reservations only in so far as they consider that essential provisions of their municipal law so require.

SECTION VIII

Article 29, paragraph 1

(a) This Convention shall, in respect of France, also apply to Algeria and the overseas Departments.

(b) The Federal Republic of Germany may extend the application of this Convention to the *Land* Berlin by a declaration addressed to the Secretary-General of the Council of Europe who shall notify the other Contracting Parties thereof.

(e) Il est entendu que l'article 16 s'applique uniquement aux voyageurs de commerce placés sous les ordres d'une entreprise située hors du pays d'accueil et rémunérés exclusivement par celle-ci.

(f) Les dispositions de l'article 17, paragraphe 1, de la présente Convention ne s'appliquent pas au cas particulier des stagiaires en ce qui concerne les rémunérations.

SECTION VI

ad articles 2, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 et 25

(a) Il est spécifié que la Convention n'est pas applicable à la propriété industrielle, littéraire et artistique, et des nouveautés végétales, ces matières restant réservées aux conventions internationales ou à tous autres accords internationaux y relatifs, qui sont ou entreront en vigueur.

(b) Dans leurs relations mutuelles, celles des Parties Contractantes à la présente Convention qui sont ou seront liées par les décisions du Conseil de l'Organisation Européenne de Coopération Économique, régissant l'emploi des ressortissants des pays membres de cette Organisation, appliqueront, quant à l'exercice des activités salariées, celles des dispositions qui sont plus favorables aux salariés. Elles se conformeront pour l'application des dispositions des articles 2, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 et 17 de la présente Convention, ainsi que pour l'appréciation des raisons de caractère économique ou social mentionnées aux articles 10 et 14, à l'esprit et à la lettre des décisions susmentionnées pour autant que celles-ci sont plus favorables aux salariés.

SECTION VII

ad article 26, paragraphe 1

Les Parties Contractantes ne feront usage du droit qui leur est conféré que dans la mesure où elles estimeront que des dispositions essentielles de leur législation interne l'exigent.

SECTION VIII

ad article 29, paragraphe 1

(a) En ce qui concerne la France, la présente Convention s'applique également à l'Algérie et aux départements d'outre-mer.

(b) La République Fédérale d'Allemagne pourra étendre l'application de la présente Convention au *Land* Berlin par une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe. Celui-ci notifiera cette déclaration aux autres Parties Contractantes.

Article 29, paragraph 2

Any Member of the Council of Europe which makes a declaration in accordance with Article 29, paragraph 2 of this Convention shall, at the same time and in respect of any territory mentioned in such declaration, transmit to the Secretary-General of the Council the lists of restrictions specified in Article 6, paragraph 1, and Article 14, paragraph 1, any declaration made in accordance with Article 12 and any reservation made in accordance with Article 26 of this Convention.

Article 30

The term "ordinarily resident" shall be defined according to the regulations applicable in the country of which the person concerned is a national.

SECTION IX

Article 31, paragraph 1

Contracting Parties not party to the Statute of the International Court of Justice shall take the necessary steps to obtain access to the Court.

ad article 29, paragraphe 2

Tout Membre du Conseil de l'Europe qui fera une déclaration en vertu du paragraphe 2 de l'article 29 de la présente Convention notifiera en même temps au Secrétaire Général du Conseil, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, les listes des restrictions prévues à l'Article 6, paragraphe 1, et à l'Article 14, paragraphe 1, ainsi que toute déclaration faite en vertu de l'article 12 et toute réserve formulée en vertu de l'article 26 de la présente Convention.

ad article 30

La „résidence habituelle” s'appréciera selon les règles applicables dans le pays dont l'intéressé est ressortissant.

SECTION IX

ad article 31, paragraphe 1

Les Parties Contractantes qui ne sont pas partie au Statut de la Cour Internationale de Justice prendront les mesures nécessaires pour avoir accès à la Cour.

C. VERTALING**Europees Vestigingsverdrag**

De Regeringen welke dit Verdrag hebben ondertekend, Leden van de Raad van Europa,

Overwegende dat het doel van de Raad van Europa is het veilig stellen en verwezenlijken van de idealen en beginselen welke het gemeenschappelijk erfdeel zijn van zijn Leden, en het bevorderen van hun economische en sociale vooruitgang;

Beseffende dat de banden tussen de landen-leden van de Raad van Europa, zoals deze worden bevestigd in verdragen en overeenkomsten welke reeds in het kader van de Raad van Europa zijn gesloten — zoals het op 4 november 1950 ondertekende Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, het op 20 maart 1952 ondertekende Protocol bij dat Verdrag, het op 11 december 1953 ondertekende Europees Verdrag betreffende sociale en medische bijstand en de twee op diezelfde datum ondertekende Europese Interim-Overeenkomsten inzake sociale zekerheid — een bijzonder karakter dragen;

Ervan overtuigd dat, door het sluiten van een regionaal verdrag, het vastleggen van gemeenschappelijke regels ten aanzien van de aan onderdanen van elk Lid op het grondgebied van de andere Leden toegekende behandeling het bereiken van grotere eenheid kan bevorderen;

Bevestigende dat de rechten en voorrechten welke zij aan elkanders onderdanen toekennen, uitsluitend worden verleend uit hoofde van de nauwe aaneensluiting welke, door middel van het Statuut, de landen-leden van de Raad van Europa verenigt;

Constaterende dat de algemene opzet van het Verdrag past in het kader van de organisatie van de Raad van Europa,

Zijn overeengekomen als volgt:

HOOFDSTUK I*Binnenkomst, verblijf en vèrwijdering***Artikel 1**

Elk der Verdragsluitende Partijen vergemakkelijkt voor onderdanen van de andere Partijen de toegang tot haar grondgebied voor een tijdelijk verblijf, en staat hun toe zich aldaar vrijelijk te verplaatsen, tenzij redenen van openbare orde, nationale veiligheid, volksgezondheid of goede zeden zich daartegen zouden verzetten.

Artikel 2

Onder de in artikel 1 van dit Verdrag vermelde voorwaarden vergemakkelijkt elk der Verdragsluitende Partijen, voor zover zulks verenigbaar is met haar economische en sociale toestand, voor onderdanen van de andere Partijen het voortgezet of duurzaam verblijf op haar grondgebied.

Artikel 3

1. Onderdanen van een Verdragsluitende Partij die rechtmatig op het grondgebied van een andere Partij wonen, kunnen slechts worden verwijderd indien zij een gevaar vormen voor de nationale veiligheid of inbreuk maken op de openbare orde of goede zeden.

2. Behoudens in gevallen dat dwingende overwegingen van nationale veiligheid zich daartegen verzetten, wordt een onderdaan van een Verdragsluitende Partij die langer dan de twee voorafgaande jaren rechtmatig op het grondgebied van enige andere Partij heeft gewoond, niet verwijderd zonder dat hem eerst wordt toegestaan, tegen deze verwijdering gronden aan te voeren alsmede zich te wenden tot en zich te dien einde te doen vertegenwoordigen bij een bevoegde autoriteit of een of meer speciaal door de bevoegde autoriteit aangewezen personen.

3. Onderdanen van een Verdragsluitende Partij die rechtmatig langer dan tien jaar op het grondgebied van enige andere Partij wonen, kunnen slechts worden verwijderd om redenen van nationale veiligheid of indien de andere in lid 1 van dit artikel genoemde redenen van bijzonder ernstige aard zijn.

HOOFDSTUK II

Uitoefening van burgerlijke rechten

Artikel 4

Onderdanen van een Verdragsluitende Partij genieten op het grondgebied van een andere Partij een behandeling welke gelijk is aan die welke wordt genoten door onderdanen van laatstgenoemde Partij ten aanzien van het genot van de burgerlijke rechten, hetzij van persoonlijke hetzij van vermogensrechtelijke aard.

Artikel 5

In afwijking van de bepalingen van artikel 4 van dit Verdrag, kan iedere Verdragsluitende Partij, om redenen van nationale veiligheid of verdediging, de verwerving, het bezit of het gebruik van goederen, van welke soort ook, aan haar eigen onderdanen voorbehouden, of onderdanen van andere Partijen aan speciale voorwaarden welke voor vreemdelingen ten aanzien van zodanige goederen gelden, onderwerpen.

Artikel 6

1. Afgezien van de gevallen welke betrekking hebben op nationale veiligheid of verdediging

(a) dient iedere Verdragsluitende Partij die de verwerving, het bezit of het gebruik van bepaalde soorten goederen aan haar eigen onderdanen heeft voorbehouden of, in het geval van vreemdelingen — waaronder begrepen onderdanen van andere Partijen —, aan bepaalde voorschriften heeft onderworpen, of de verwerving, het bezit of het gebruik van zodanige goederen afhankelijk heeft gesteld van wederkerigheid, op het ogenblik van ondertekening van dit Verdrag aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa een lijst van deze beperkingen over te leggen waarop wordt aangegeven, op welke bepalingen van haar nationale wetgeving zodanige beperkingen zijn gebaseerd. De Secretaris-Generaal zendt deze lijsten door aan de andere ondertekenende Regeringen;

(b) voert, nadat dit Verdrag ten aanzien van enige Verdragsluitende Partij in werking is getreden, die Verdragsluitende Partij geen verdere beperkingen in ten aanzien van de verwerving, het bezit of het gebruik van enige soort goederen door onderdanen van de andere Partijen, tenzij zij daartoe verplicht ziet uit hoofde van dwingende redenen van economische of sociale aard of teneinde de monopolisering van de vitale bronnen van het land te verhinderen. In dat geval houdt zij de Secretaris-Generaal volledig op de hoogte van de genomen maatregelen, de daarop betrekking hebbende bepalingen van de nationale wetgeving en de beweegredenen voor dergelijke maatregelen. De Secretaris-Generaal deelt deze inlichtingen mede aan de andere Partijen.

2. Iedere Verdragsluitende Partij tracht, ten gunste van onderdanen van de andere Partijen, haar lijst van beperkingen te vermindern. Zij doet van iedere zodanige wijziging mededeling aan de Secretaris-Generaal, die ze aan de andere Partijen mededeelt.

Iedere Partij tracht tevens aan onderdanen van andere Partijen die uitzonderingen op de algemene ten aanzien van vreemdelingen van kracht zijnde voorschriften toe te staan, als uit hoofde van de bepalingen van haar eigen wetgeving mogelijk is.

HOOFDSTUK III

Gerechtigde en administratieve garanties

Artikel 7

Onderdanen van een Verdragsluitende Partij genieten op het grondgebied van een andere Partij, onder dezelfde voorwaarden als onderdanen van die andere Partij, volledige wettelijke en gerechtelijke be-

scherming van persoon en goed en van hun rechten en belangen. In het bijzonder hebben zij, op dezelfde wijze als onderdanen van die andere Partij, het recht zich te wenden tot de bevoegde gerechtelijke en administratieve instanties, en het recht zich te doen bijstaan door ieder persoon te hunner keuze die, volgens de wetten van het land, daartoe bevoegd is.

Artikel 8

1. Onderdanen van een Verdragsluitende Partij hebben, op het grondgebied van een andere Partij, recht op kosteloze rechtsbijstand onder dezelfde voorwaarden als onderdanen van die andere Partij.

2. Behoeftige onderdanen van een Verdragsluitende Partij hebben, op het grondgebied van een andere Verdragsluitende Partij, er recht op dat uittreksels uit akten van de burgerlijke stand kosteloos aan hen worden verstrekt, voor zover dergelijke uittreksels kosteloos worden verstrekt aan behoeftige onderdanen van die andere Verdragsluitende Partij.

Artikel 9

1. Geen zekerheidstelling of *dépôt*, onder welke benaming ook, kan op grond hetzij van hun hoedanigheid van vreemdelingen, hetzij van gemis van domicilie of verblijfplaats in het land, worden gevorderd van onderdanen van een der Verdragsluitende Partijen, die hun domicilie of gewoon verblijf op het grondgebied van een van die Partijen hebben, wanneer zij als eisers of tussenkomende partijen voor de rechtbanken van een ander van die Partijen optreden.

2. Dezelfde regel is van toepassing op de storting, welke tot dekking der gerechtskosten van eisers of tussenkomende partijen mocht worden gevorderd.

3. De veroordelingen in de kosten van het geding, uitgesproken tegen de eiser of de tussenkomende partij, die hetzij krachtens de voorafgaande leden van dit artikel, hetzij krachtens de wet van het land waar het geding is aangelegd, vrijgesteld is van de zekerheidstelling, het *dépôt* of de storting, worden ingevolge een langs diplomatieke weg gedaan verzoek, kosteloos uitvoerbaar verklaard door de bevoegde autoriteit op het grondgebied van ieder der andere Verdragsluitende Partijen.

HOOFDSTUK IV

Uitoefening van op winst gerichte activiteit

Artikel 10

Iedere Verdragsluitende Partij machtigt onderdanen van de andere Partijen tot het op haar grondgebied uitoefenen van op winst gerichte activiteit op voet van gelijkheid met haar eigen onderdanen, tenzij genoemde Verdragsluitende Partij ernstige economische of sociale redenen heeft om deze machtiging niet te verlenen. Deze bepaling

is van toepassing op, doch niet beperkt tot, industriële, commerciële, financiële en agrarische activiteiten, ambachten en de vrije beroepen, ongeacht het feit of de betrokken persoon voor eigen rekening werkt of in dienst is van een werkgever.

Artikel 11

Onderdanen van een Verdragsluitende Partij aan wie door een andere Partij is toegestaan gedurende een bepaalde periode een op winst gerichte activiteit uit te oefenen, mogen, gedurende die periode, niet worden onderworpen aan beperkingen waarin op het ogenblik waarop de machtiging aan hen werd verleend niet was voorzien, tenzij zodanige beperkingen onder gelijke omstandigheden eveneens van toepassing zijn op onderdanen van die andere Partij.

Artikel 12

1. Onderdanen van een Verdragsluitende Partij die rechtmatig op het grondgebied van enige andere Partij wonen, zijn, zonder te worden onderworpen aan de in artikel 10 van dit Verdrag bedoelde beperkingen, gemachtigd enigerlei op winst gerichte activiteit uit te oefenen op voet van gelijkheid met onderdanen van de andere Partij, mits zij voldoen aan een van de hiernavolgende voorwaarden:

- (a) zij moeten op dat grondgebied gedurende een ononderbroken tijdvak van vijf jaar rechtmatig een op winst gerichte activiteit hebben uitgeoefend;
- (b) zij moeten gedurende een ononderbroken tijdvak van tien jaar rechtmatig op dat grondgebied hebben gewoond;
- (c) zij moeten toestemming hebben gekregen duurzaam op dat grondgebied te verblijven.

Iedere Verdragsluitende Partij kan, op het ogenblik van ondertekening of van nederlegging van haar akte van bekrachtiging van dit Verdrag, verklaren dat zij een of twee van bovenstaande voorwaarden niet aanvaardt.

2. Zij kan tevens, overeenkomstig bovenstaande procedure, het in lid 1 (a) van dit artikel bepaalde tijdvak uitbreiden tot ten hoogste tien jaar met dien verstande dat na afloop van het eerste tijdvak van vijf jaar verlenging van de machtiging in geen geval kan worden geweigerd ten aanzien van de tot op dat ogenblik uitgeoefende activiteit. Een dergelijke verlenging mag eveneens niet afhankelijk worden gesteld van enige verandering van die activiteit. Zij kan tevens verklaren, dat zij niet in alle gevallen automatisch het recht zal verlenen van een dienstbetrekking over te gaan tot het uitoefenen van een zelfstandige activiteit.

Artikel 13

Iedere Verdragsluitende Partij kan aan haar eigen onderdanen de uitoefening voorbehouden van openbare ambten of activiteiten welke

verband houden met nationale veiligheid of verdediging, dan wel de uitoefening van deze activiteiten door vreemdelingen aan speciale voorwaarden onderwerpen.

Artikel 14

1. Afgezien van de in artikel 13 van dit Verdrag genoemde onderwerpen

(a) dient iedere Verdragsluitende Partij die bepaalde activiteiten aan haar eigen onderdanen heeft voorbehouden of de uitoefening van die activiteiten door vreemdelingen — waaronder begrepen onderdanen van de andere Partijen — afhankelijk heeft gesteld van bepalingen of van wederkerigheid, op het ogenblik van ondertekening van dit Verdrag aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa een lijst van deze beperkingen over te leggen waarop wordt aangegeven, op welke bepalingen van haar nationale wetgeving zodanige beperkingen zijn gebaseerd. De Secretaris-Generaal zendt deze lijsten door aan de andere ondertekenende Regeringen;

(b) voert, nadat dit Verdrag ten aanzien van enige Verdragsluitende Partij in werking is getreden, die Partij geen nieuwe beperkingen in ten aanzien van de uitoefening van op winst gerichte activiteit door onderdanen van de andere Partijen, tenzij zij zich daartoe verplicht ziet uit hoofde van dwingende redenen van economische of sociale aard. In dat geval houdt zij de Secretaris-Generaal volledig op de hoogte van de genomen maatregelen, de daarop betrekking hebbende bepalingen van de nationale wetgeving en de redenen voor dergelijke maatregelen. De Secretaris-Generaal deelt deze inlichtingen aan de andere Partijen mede.

2. Iedere Verdragsluitende Partij tracht, ten gunste van de onderdanen van de andere Partijen:

— de lijst van activiteiten welke aan haar eigen onderdanen zijn voorbehouden of waarvan de uitoefening door vreemdelingen afhankelijk is gesteld van bepalingen of van wederkerigheid, te verminderen; zij doet van iedere zodanige wijziging mededeling aan de Secretaris-Generaal, die ze aan de andere Partijen mededeelt;

— in individuele gevallen vrijstelling van de van kracht zijnde bepalingen toe te staan, voor zover haar wetten daarin voorzien.

Artikel 15

De uitoefening door onderdanen van een Verdragsluitende Partij op het grondgebied van een andere Partij van een activiteit waarvoor onderdanen van die andere Partij een bewijs van vak- of technische bekwaamheid moeten bezitten of waarborgen moeten verstrekken,

wordt afhankelijk gesteld van het verstrekken van dezelfde waarborgen of het bezit van dezelfde bewijzen van bekwaamheid of andere welke, volgens het oordeel van de bevoegde nationale autoriteit, daaraan gelijkwaardig zijn.

Onderdanen van de Verdragsluitende Partijen die rechtmatig hun beroep uitoefenen op het grondgebied van een Partij kunnen echter door een van hun collega's naar het grondgebied van een andere Partij worden geroepen ten einde in een bepaald geval bijstand te verlenen.

Artikel 16

Handelsreizigers die onderdanen zijn van een Verdragsluitende Partij en in dienst zijn van een onderneming wier voornaamste centrum van werkzaamheden ligt op het grondgebied van een Verdragsluitende Partij, hebben geen enkele machtiging nodig ten einde hun beroep op het grondgebied van een andere Partij uit te oefenen mits zij daar per half jaar niet langer dan twee maanden verblijven.

Artikel 17

1. Onderdanen van een Verdragsluitende Partij genieten op het grondgebied van een andere Partij ten aanzien van wettelijke, door een openbare instantie vastgestelde regelingen inzake lonen en arbeidsvoorwaarden in het algemeen, een behandeling welke niet minder gunstig is dan die welke wordt genoten door onderdanen van die andere Partij.

2. De bepalingen van dit Hoofdstuk worden niet zo uitgelegd, dat zij een Verdragsluitende Partij verplichten op haar grondgebied aan onderdanen van een andere Partij ten aanzien van de uitoefening van op winst gerichte activiteit een behandeling toe te kennen welke gunstiger is dan die welke wordt toegekend aan haar eigen onderdanen.

HOOFDSTUK V

Individuele rechten

Artikel 18

Een Verdragsluitende Partij mag onderdanen van een andere Partij, die tenminste vijf jaar op het grondgebied van eerstgenoemde Partij rechtmatig een daarvoor geëigend beroep hebben uitgeoefend, niet verbieden onder dezelfde voorwaarden als haar eigen onderdanen in de hoedanigheid van kiesman deel te nemen aan verkiezingen welke worden gehouden door economische of beroepslichamen of -organisaties, zoals Kamers van Koophandel of Landbouwverenigingen of Beroepsbonden, met inachtneming van de beslissingen welke zulke lichamen of organisaties in dit opzicht binnen de grenzen van hun bevoegdheid kunnen nemen.

Artikel 19

Het is onderdanen van een Verdragsluitende Partij op het grondgebied van een andere Partij toegestaan, zonder enige andere beperkingen dan die welke van toepassing zijn op onderdanen van laatstgenoemde Partij, als scheidsmannen op te treden in scheidsrechterlijke procedures waarin de keuze van de scheidsmannen geheel aan de betrokken partijen is overgelaten.

Artikel 20

Voor zover de toelating tot het onderwijs is overgelaten aan de bevoegdheid van de Staat, worden onderdanen van iedere Verdragsluitende Partij die de schoolgaande leeftijd hebben en rechtmatig op het grondgebied van enige andere Partij wonen, onder dezelfde voorwaarden als onderdanen van laatstgenoemde Partij toegelaten tot instellingen voor lager en middelbaar onderwijs en technisch en vakonderwijs. De toepassing van deze bepaling op het verstrekken van studiebeurzen wordt aan de beslissing van ieder der Partijen overgelaten. Voor onderdanen van schoolgaande leeftijd die op het grondgebied van een andere Verdragsluitende Partij wonen bestaat leerplicht indien er ook leerplicht bestaat voor onderdanen van laatstgenoemde Partij.

HOOFDSTUK VI

Belastingheffing, burgerlijke dienstplicht, onteigening, nationalisatie

Artikel 21

1. Onder voorbehoud van de bepalingen inzake dubbele belasting vervat in reeds gesloten of nog te sluiten overeenkomsten, worden onderdanen van een Verdragsluitende Partij op het grondgebied van een andere Verdragsluitende Partij niet onderworpen aan andere, hogere of drukkender rechten, heffingen, belastingen of bijdragen, hoe ook genaamd, dan die welke onder soortgelijke omstandigheden van onderdanen van laatstgenoemde Partij worden gevorderd; zij hebben in het bijzonder recht op verminderingen of vrijstellingen van belastingen of heffingen en op alle aftrekken met inbegrip van aftrekken voor gezinsleden.

2. Een Verdragsluitende Partij legt aan onderdanen van een andere Partij geen verblijfsbelasting op welke niet van haar eigen onderdanen wordt geëist. Deze bepaling verhindert echter niet dat in daarvoor in aanmerking komende gevallen heffingen worden gevorderd welke verband houden met administratieve formaliteiten zoals de afgifte van vergunningen en machtigingen welke bezit voor vreemdelingen is vereist, met dien verstande echter dat die heffingen niet hoger mogen zijn dan de aan zodanige formaliteiten verbonden kosten.

Artikel 22

Onderdanen van een Verdragsluitende Partij kunnen in geen geval worden verplicht op het grondgebied van een andere Partij andere of drukkender burgerlijke diensten te verrichten — hetzij van persoonlijke hetzij van vermogensrechtelijke aard — dan die welke worden geëist van onderdanen van laatstgenoemde Partij.

Artikel 23

Onverminderd de bepalingen van artikel 1 van het Protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, hebben onderdanen van iedere Verdragsluitende Partij, in het geval van onteigening of nationalisatie van hun eigendom door een andere Partij, recht op een behandeling die tenminste even gunstig is als de behandeling van onderdanen van die andere Partij.

HOOFDSTUK VII

Permanente Commissie

Artikel 24

1. Binnen een jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag wordt een Permanente Commissie ingesteld. Deze Commissie doet alle voorstellen welke erop zijn gericht de tenuitvoerlegging van het Verdrag in de praktijk te verbeteren en, indien zulks noodzakelijk is, zijn bepalingen te wijzigen of aan te vullen.

2. Indien tussen de Partijen verschil van mening mocht ontstaan ten aanzien van de uitlegging of toepassing van de bepalingen van artikel 6, lid 1 (*b*), en artikel 14, lid 1 (*b*), van dit Verdrag, tracht de Commissie, op verzoek van een der betrokken Partijen, een zodanig geschil te regelen.

3. De Commissie doet een periodiek verslag verschijnen dat alle inlichtingen bevat inzake de wetten en regelingen welke op het grondgebied van de Partijen van kracht zijn ten aanzien van in dit Verdrag geregelde zaken.

4. Ieder Lid van de Raad van Europa dat dit Verdrag heeft bekrachtigd, benoemt een vertegenwoordiger bij deze Commissie. Ieder ander Lid van de Raad kan zich doen vertegenwoordigen door een waarnemer met raadgevende stem.

5. De Commissie wordt bijeengeroepen door de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

De eerste zitting vindt plaats binnen drie maanden na de datum van instelling. Daarna worden de zittingen tenminste eenmaal per twee jaar gehouden. De Commissie kan ook worden bijeengeroepen wanneer het Comité van Ministers van de Raad dit noodzakelijk acht. Het tijdvak van twee jaar wordt gerekend van de datum van het einde van de laatste zitting af.

6. Meningen of aanbevelingen van de Permanente Commissie worden voorgelegd aan het Comité van Ministers.

7. De Permanente Commissie stelt haar eigen huishoudelijk reglement op.

HOOFDSTUK VIII

Algemene bepalingen

Artikel 25

De bepalingen van dit Verdrag laten onverlet de bepalingen van de nationale wetgevingen, bilaterale of multilaterale verdragen of overeenkomsten welke van kracht zijn of van kracht kunnen worden en krachtens welke een gunstiger behandeling zou worden toegekend aan onderdanen van een of meer andere Verdragsluitende Partijen.

Artikel 26

1. Ieder Lid van de Raad van Europa kan, op het ogenblik waarop het dit Verdrag ondertekent of waarop het zijn akte van bekrachtiging nederlegt, een voorbehoud maken ten aanzien van enigerlei afzonderlijke bepaling van het Verdrag voor zover een op dat ogenblik op zijn grondgebied van kracht zijnde wet niet in overeenstemming is met bedoelde bepaling. Voorbehouden van algemene aard zijn krachtens de bepalingen van dit artikel niet toegestaan.

2. Ieder krachtens de bepalingen van dit artikel gemaakt voorbehoud bevat een korte vermelding van de betrokken wet.

3. Ieder Lid van de Raad dat krachtens de bepalingen van dit artikel een voorbehoud maakt, trekt dit voorbehoud in zodra de omstandigheden dit veroorloven. Een zodanige intrekking geschiedt door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad gerichte mededeling en wordt van kracht op de datum van ontvangst van een zodanige mededeling. De Secretaris-Generaal doet aan alle Regeringen die dit Verdrag ondertekenen, de tekst van deze mededeling toekomen.

Artikel 27

Een Verdragsluitende Partij die in overeenstemming met de bepalingen van artikel 26 van dit Verdrag een voorbehoud heeft gemaakt ten aanzien van een afzonderlijke bepaling van het Verdrag, kan niet eisen dat bedoelde bepaling door een andere Partij wordt toegepast, behalve voor zover zij zelf de bepaling heeft aanvaard.

Artikel 28

1. In tijd van oorlog of in geval van een andere algemene noodtoestand welke het bestaan van de natie bedreigt, kan iedere Verdragsluitende Partij maatregelen nemen welke afwijken van haar verplichtingen krachtens dit Verdrag in de mate waarin de toestand zulks absoluut vereist en onder voorbehoud dat zulke maatregelen

niet in strijd zijn met haar andere verplichtingen krachtens het internationale recht.

2. Iedere Verdragsluitende Partij die gebruik maakt van dit recht om af te wijken van haar verplichtingen krachtens dit Verdrag, houdt de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa volledig op de hoogte van de maatregelen welke zij heeft genomen en de daaraan ten grondslag liggende redenen. Zij deelt de Secretaris-Generaal van de Raad ook mede, wanneer zulke maatregelen niet langer van kracht zijn en de bepalingen van het Verdrag wederom volledig worden toegepast.

HOOFDSTUK IX

Werkingsfeer van het Verdrag

Artikel 29

1. Dit Verdrag is van toepassing op het grondgebied van het moederland van de Verdragsluitende Partijen.

2. Ieder Lid van de Raad kan, op het ogenblik waarop het dit Verdrag ondertekent of bekrachtigt of op ieder later tijdstip, door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte mededeling verklaren, dat dit Verdrag van toepassing is op het gebied of de gebieden welke in bedoelde verklaring worden genoemd en voor welks of welcher internationale betrekkingen het verantwoordelijk is.

3. Iedere in overeenstemming met de bepalingen van het voorgaande lid afgelegde verklaring kan, ten aanzien van ieder in zodanige verklaring genoemd gebied, worden ingetrokken met inachtneming van de in artikel 33 van dit Verdrag neergelegde voorwaarden.

4. De Secretaris-Generaal doet aan de andere Leden van de Raad mededeling van iedere in overeenstemming met lid 2 en lid 3 van dit artikel hem toegezonden verklaring.

Artikel 30

1. In dit Verdrag betekent „onderdanen”, natuurlijke personen die de nationaliteit van een van de Verdragsluitende Partijen bezitten.

2. Geen Verdragsluitende Partij is verplicht de voordelen van dit Verdrag toe te kennen aan onderdanen van een andere Verdragsluitende Partij die hun gewoon verblijf hebben in een gebied van die andere Partij dat niet het moederland is en waarop dit Verdrag niet van toepassing is.

HOOFDSTUK X

Beslechting van geschillen

Artikel 31

1. Ieder geschil dat tussen de Verdragsluitende Partijen zou kunnen rijzen ten aanzien van de uitlegging of toepassing van dit

Verdrag wordt, ingevolge speciale overeenstemming of op aanvraag van een der bij het geschil betrokken partijen, voorgelegd aan het Internationale Gerechtshof, tenzij partijen overeenstemming bereiken over een andere wijze van vreedzame beslechting.

2. Na de inwerkingtreding van het Europees Verdrag voor de vreedzame beslechting van geschillen, zullen Partijen bij dat Verdrag die bepalingen ervan welke voor hen bindend zijn toepassen op alle geschillen welke tussen hen zouden kunnen rijzen ten aanzien van dit Verdrag.

3. Ieder geschil dat aan een in de voorgaande leden bedoelde procedure is onderworpen, wordt door de betrokken partijen onmiddellijk ter kennis gebracht van de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, die hiervan onverwijld mededeling doet aan de andere Verdragsluitende Partijen.

4. Indien een van de partijen bij een geschil niet aan haar verplichtingen welke zijn vervat in een beslissing van het Internationale Gerechtshof of een uitspraak van een scheidsrechterlijk tribunaal, voldoet, kan de andere partij zich wenden tot het Comité van Ministers van de Raad van Europa. Dit Comité kan, indien het zulks noodzakelijk acht, met een meerderheid van twee derden der vertegenwoordigers welke gerechtigd zijn zitting te hebben in het Comité, aanbevelingen doen teneinde de tenuitvoerlegging van bedoelde beslissing of uitspraak te verzekeren.

HOOFDSTUK XI

Slotbepalingen

Artikel 32

Het aan dit Verdrag gehechte Protocol vormt een integrerend onderdeel van het Verdrag.

Artikel 33

1. Een Verdragsluitende Partij kan dit Verdrag slechts opzeggen na verloop van een tijdvak van vijf jaar, te rekenen van de datum waarop dit Verdrag te haren opzichte in werking treedt, na het zes maanden van te voren te hebben opgezegd door middel van een schriftelijke mededeling gericht aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa, die zulks aan de andere Partijen mededeelt. Een Partij die niet op deze wijze gebruik maakt van het recht van opzegging blijft daarna gebonden voor verdere tijdvakken van twee jaar en kan dit Verdrag slechts opzeggen tegen de afloop van een zodanig tijdvak, na zes maanden van te voren schriftelijk te hebben opgezegd.

2. Opzegging kan niet tot gevolg hebben dat de Verdragsluitende Partij ontslagen wordt van uit hoofde van dit Verdrag op haar rus-

tende verplichtingen ten aanzien van een door haar vóór de datum waarop de opzegging van kracht werd, verrichte handeling.

3. Onder dezelfde voorwaarden houdt iedere Verdragsluitende Partij die ophoudt Lid te zijn van de Raad van Europa, op Partij te zijn bij dit Verdrag.

Artikel 34

1. Dit Verdrag staat open ter ondertekening door de Leden van de Raad van Europa. Het zal worden bekrachtigd. De akten van bekrachtiging worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

2. Dit Verdrag treedt in werking op de datum van nederlegging van de vijfde akte van bekrachtiging.

3. Ten aanzien van elke ondertekenende Regering die het Verdrag daarna bekrachtigt, treedt het in werking op de datum van nederlegging van haar akte van bekrachtiging.

4. De Secretaris-Generaal doet aan alle Leden van de Raad mededeling van de inwerkingtreding van het Verdrag, van de namen van de Verdragsluitende Partijen die het hebben bekrachtigd, van alle voorbehouden en van elke nederlegging van een akte van bekrachtiging welke daarna plaatsvindt.

Ten blijk van de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gevolmachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

Gedaan te Parijs, de 13e december 1955, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar dat zal worden nedergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal doet gewaarmerkte afschriften toekomen aan iedere ondertekenende Regering.

(Voor de ondertekeningen zie na de Engelse en de Franse tekst, blz. 24 e.v.)

Protocol

AFDELING I

Artikelen 1, 2, 3, 5, 6, lid 1 (b), 10, 13 en 14, lid 1 (b)

(a) Iedere Verdragsluitende Partij heeft het recht, nationale criteria aan te leggen bij de beoordeling van:

(1) „de redenen van openbare orde, nationale veiligheid, volksgezondheid of goede zeden” welke zich zouden kunnen verzetten tegen toegang van onderdanen van andere Partijen tot haar grondgebied;

(2) de „economische en sociale toestand” welke zich zou kunnen verzetten tegen toegang van onderdanen van andere Partijen voor voortgezet of duurzaam verblijf of de uitoefening van op winst gerichte activiteit op haar grondgebied;

(3) de omstandigheden welke een gevaar vormen voor de nationale veiligheid of een inbreuk op de openbare orde of goede zeden;

(4) de in het Verdrag genoemde redenen om welke een Verdragsluitende Partij de verwerving, het bezit of het gebruik van goederen, van welke soort ook, of de uitoefening van bepaalde rechten en activiteiten aan haar eigen onderdanen kan voorbehouden, of onderdanen van andere Partijen in dit opzicht aan speciale voorwaarden kan onderwerpen.

(b) Het staat aan iedere Verdragsluitende Partij te beoordelen of de redenen voor verwijdering van „bijzonder ernstige aard” zijn. Bij deze beoordeling dient het gedrag van de betrokken persoon gedurende de gehele periode van verblijf in aanmerking te worden genomen.

(c) Een Verdragsluitende Partij mag de rechten van onderdanen van andere Partijen slechts beperken op grond van de in dit Verdrag vermelde redenen en voor zover dit verenigbaar is met de door de Partijen aangegane verplichtingen.

AFDELING II

Artikelen 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 en 20

(a) De voorschriften welke de toegang, het verblijf en het zich verplaatsen van vreemdelingen, alsmede hun recht om op winst gerichte activiteit uit te oefenen, regelen worden door dit Verdrag niet aangetast voor zover ze er niet mede in strijd zijn.

(b) Onderdanen van een Verdragsluitende Partij worden geacht rechtmatig op het grondgebied van een andere Partij te wonen indien zij aan de onder (a) bedoelde voorschriften hebben voldaan.

AFDELING III

Artikelen 1, 2 en 3

(a) Het begrip „openbare orde” dient te worden opgevat in de ruime betekenis die daaraan in de landen van het vasteland van Europa algemeen wordt gegeven. Een Verdragsluitende Partij kan een onderdaan van een andere Partij bijvoorbeeld toegang weigeren om politieke redenen, of indien er gronden zijn om aan te nemen dat hij niet in staat is de kosten van zijn verblijf te betalen of dat hij van plan is zonder de nodige vergunningen op winst gerichte activiteit uit te oefenen.

(b) Bij de uitoefening van hun erkende rechten, nemen de Verdragsluitende Partijen op zich rekening te houden met familiebanden.

(c) Het recht van verwijdering kan slechts in individuele gevallen worden uitgeoefend.

De Verdragsluitende Partijen hanteren dit recht met die omzichtigheid welke de bijzondere banden welke tussen de Leden van de Raad van Europa bestaan met zich brengen. Zij houden in het bijzonder rekening met familiebanden en de duur van het verblijf van de betrokken persoon op hun grondgebied.

AFDELING IV

Artikelen 8 en 9

De artikelen 8 en 9 van dit Verdrag tasten op geen enkele wijze de verplichtingen aan welke zijn aangegaan krachtens de bepalingen van het te 's-Gravenhage gesloten Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering.

AFDELING V

Artikelen 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 en 17

(a) De bepalingen van de artikelen 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 en 17 van dit Verdrag worden toegepast met inachtneming van de in de artikelen 1 en 2 neergelegde voorwaarden met betrekking tot toegang en wonen.

(b) Aan de echtgenoot of echtgenote van rechtmatig op het grondgebied van een Verdragsluitende Partij wonende onderdanen van een andere Verdragsluitende Partij — alsmede aan de ten laste van die onderdanen komende kinderen — die toestemming hebben gekregen hen te vergezellen of zich wederom bij hen te voegen, zal het voor zover mogelijk worden toegestaan op dat gebied een dienstbetrekking te aanvaarden in overeenstemming met de in dit Verdrag neergelegde voorwaarden.

(c) De bepalingen van artikel 12 van dit Verdrag zijn niet van toepassing op onderdanen van een Verdragsluitende Partij die op het grondgebied van een andere Partij wonen ingevolge een speciale regeling of die aldaar op winst gerichte activiteit ingevolge speciale regelingen of overeenkomsten uitoefenen, zoals leden of personeel van diplomatieke of consulaire missies die niet ter plaatse zijn aangeworven, leden van de staf van internationale organisaties, stagiaires, volontairs, studenten en personen die een dienstbetrekking hebben aanvaard met het oogmerk hun vakopleiding te voltooien, bemanningen van schepen en luchtvaartuigen.

(d) Ten aanzien van de toepassing van artikel 16 van het Verdrag stellen de Verdragsluitende Partijen, in hun nationale wetgeving of regelingen, het beroep van handelsreiziger niet gelijk aan het beroep van reizend handelaar of venter.

(e) Het is welverstaan, dat artikel 16 alleen van toepassing is op handelsreizigers die optreden op aanwijzingen van een onderneming

welke buiten het grondgebied van het land van ontvangst is gevestigd en die uitsluitend door die onderneming worden betaald.

(f) Artikel 17, lid 1, van dit Verdrag is niet van toepassing op het speciale geval van stagiaires ten aanzien van hun betaling.

AFDELING VI

Artikelen 2, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 en 25

(a) Het is welverstaan, dat dit Verdrag niet van toepassing is op industriële eigendom, auteursrecht en kwekersrechten, daar de regeling van deze onderwerpen is voorbehouden aan de daarop betrekking hebbende internationale verdragen of andere internationale overeenkomsten welke reeds in werking zijn getreden of nog in werking zullen treden.

(b) Die Verdragsluitende Partijen bij dit Verdrag die nu reeds gebonden zijn of nog gebonden zullen worden door de beslissingen van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking welke betrekking hebben op het in dienst nemen of hebben van onderdanen van de Regeringen die Lid van deze Organisatie zijn, passen, in hun onderlinge betrekkingen en ten aanzien van het vervullen van dienstbetrekkingen, de bepalingen van dit Verdrag of van bedoelde beslissingen toe, al naar gelang welke bepalingen een meer gunstige behandeling toekennen aan personen in dienstbetrekking. Bij de toepassing van de bepalingen van de artikelen 2, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 en 17 van dit Verdrag en bij de beoordeling van de in de artikelen 10 en 14 genoemde redenen van economische en sociale aard, houden zij zich aan de geest en de letter van genoemde beslissingen voor zover laatstgenoemde gunstiger voor personen in dienstbetrekking zijn dan de bepalingen van dit Verdrag.

AFDELING VII

Artikel 26, lid 1

De Verdragsluitende Partijen maken van hun recht tot het maken van voorbehouden slechts gebruik voor zover zij van oordeel zijn dat bepalingen van hun nationale wetgeving van overwegend belang zulks vereisen.

AFDELING VIII

Artikel 29, lid 1

(a) Voor wat betreft Frankrijk is dit Verdrag eveneens van toepassing op Algerië en de overzeese departementen.

(b) De Bondsrepubliek Duitsland kan de toepassing van dit Verdrag uitbreiden tot het „Land” Berlijn door middel van een aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa gerichte verklaring. De Secretaris-Generaal doet daarvan mededeling aan de andere Verdragsluitende Partijen.

Artikel 29, lid 2

Ieder Lid van de Raad van Europa dat een verklaring aflegt in overeenstemming met de bepalingen van artikel 29, lid 2, van dit Verdrag, doet tegelijkertijd ten aanzien van de in zodanige verklaring genoemde gebieden aan de Secretaris-Generaal van de Raad de lijsten met beperkingen toekomen als bedoeld in artikel 6, lid 1, en artikel 14, lid 1; het doet tevens mededeling van iedere in overeenstemming met de bepalingen van artikel 12 afgelegde verklaring en van ieder in overeenstemming met de bepalingen van artikel 26 van dit Verdrag gemaakt voorbehoud.

Artikel 30

De uitdrukking „gewoon verblijf” wordt uitgelegd volgens de in het land waarvan de betrokken persoon onderdaan is geldende regelingen.

AFDELING IX

Artikel 31, lid 1

Verdragsluitende Partijen die geen partij zijn bij het Statuut van het Internationale Gerechtshof nemen de nodige stappen om toegang tot het Hof te verkrijgen.

D. GOEDKEURING

Het Verdrag behoeft de goedkeuring der Staten-Generaal ingevolge artikel 60, lid 2, der Grondwet, alvorens te kunnen worden bekrachtigd.

E. BEKRACHTIGING

Bekrachtiging van het Verdrag is voorzien in artikel 34, lid 1.

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van Verdrag en Protocol zullen ingevolge artikel 34, lid 2, (juncto artikel 32) in werking treden op de dag van de nederlegging van de vijfde akte van bekrachtiging.

J. GEGEVENS

Van het op 5 mei 1949 te Londen ondertekende Statuut van de Raad van Europa, naar welke Raad wordt verwezen in de preambule en elders in het onderhavige Verdrag en in het Protocol, zijn tekst en vertaling opgenomen in *Stb.* J 341; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1953, 123.

Van het op 4 november 1950 te Rome gesloten Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, naar welk Verdrag wordt verwezen in de preambule tot het onderhavige Verdrag, zijn tekst en vertaling opgenomen in *Trb.* 1951, 154; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1956, 5.

Van het op 20 maart 1952 te Parijs ondertekende Protocol bij genoemd Verdrag, naar welk Protocol wordt verwezen in de preambule en artikel 23 van het onderhavige Verdrag, zijn tekst en vertaling opgenomen in *Trb.* 1952, 80; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1956, 6.

Van het op 11 december 1953 te Parijs gesloten Europees Verdrag betreffende sociale en medische bijstand, naar welk Verdrag wordt verwezen in de preambule tot het onderhavige Verdrag, is de tekst opgenomen in *Trb.* 1954, 100; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1955, 116.

Van de op 11 december 1953 te Parijs gesloten Europese Interim-Overeenkomst betreffende de regelingen inzake sociale zekerheid voor ouderdom, invaliditeit en overlijden, naar welke Overeenkomst wordt verwezen in de preambule tot het onderhavige Verdrag, is de tekst opgenomen in *Trb.* 1954, 98; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1955, 38.

Van de op 11 december 1953 te Parijs gesloten Europese Interim-Overeenkomst betreffende sociale zekerheid met uitsluiting van de regelingen voor ouderdom, invaliditeit en overlijden, naar welke Overeenkomst wordt verwezen in de preambule tot het onderhavige Verdrag, is de tekst opgenomen in *Trb.* 1954, 99; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1955, 39.

Van het Statuut van het Internationale Gerechtshof, naar welk Hof wordt verwezen in artikel 31 van het onderhavige Verdrag en in Afdeling IX van het Protocol, zijn tekst en vertaling opgenomen in *Stb.* F 321; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1956, 119.

Over een Europees verdrag voor de vreedzame beslechting van geschillen, naar welk verdrag wordt verwezen in artikel 31, lid 2, van het onderhavige Verdrag, zijn nog onderhandelingen gaande tussen de Leden van de Raad van Europa.

Van het op 17 juli 1905 te 's-Gravenhage voor ondertekening opengestelde Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, naar welk Verdrag wordt verwezen in Afdeling IV van het bij het onderhavige Verdrag behorende Protocol, zijn tekst en vertaling opgenomen in *Stb.* 1909, 120; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1956, 135. (Op 1 maart 1954 is te 's-Gravenhage voor ondertekening opengesteld een nieuw Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, hetwelk na zijn inwerkingtreding en in de rechtsbetrekkingen tussen de Staten die het zullen hebben bekrachtigd, het Verdrag van 1905 zal vervangen; tekst en vertaling van het Verdrag van 1954 zijn opgenomen in *Trb.* 1954, 40.)

De Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, waarnaar wordt verwezen in Afdeling VI (*b*) van het bij het onderhavige Verdrag behorende Protocol, is opgericht bij het Verdrag van Parijs van 16 april 1948, waarvan tekst en vertaling zijn opgenomen in *Stb.* I 484.

Uitgegeven de *elfde* februari 1957.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.